

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Secundi Voluminis Propositiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83642](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83642)

SECUNDI VOLUMINIS PROPOSITIONES.

- I. **A**dversus Judæos, Hæreticosque ex pluribus veteris Testamenti locis divinarum Personarum Trinitas demonstratur. 4
- II. Hanc tamen expressius evincunt textus ex novo Testamento deprompti. 15
- III. Inter illos germanus est, non addititius, neque dolo, vel occitania intrusus versus VII. quinti capituli Epistolæ primæ Joannis. 17
- IV. Hujus etiam auctoritatem agnoverunt complures Ecclesiæ Patres *ibid.*
- V. Nullius ponderis sunt argumenta, quæ Sociniani ex novo Testamento adversus fidem Trinitatis produciunt. 21
- VI. Traditione quoque Patrum divinarum Personarum numerus comprobatur. 25
- VII. Neque inspecta humana ratione Catholicum de Trinitate dogma se ipsum everit. 27
- VIII. Filius Dei fuit in aliqua substantia, priusquam conciperetur ex Virgine. 38
- IX. Is à Deo Patre genitus est, ac Filius dicitur non adoptione & gratia, sed generatione & natura. 43
- X. Habere ipsum Filium eandem cum Patre substantiam pluribus argumentis evincitur. 52
- XI. Vocabulum *ὁμοῦσιον* rite, atque opportune à Sacrosancta Nicæna Synodo fuit receptum, Symbolo additum, & consecratum. 64
- XII. Spiritus Sanctus vera est, ac subsistens Persona. 68
- XIII. Macedoniana adversus ejusdem spiritus Sancti divinitatem nefaria hæresis apertissime à Catholicis impugnatur. 75
- XIV. Proccedit autem idem Spiritus Sanctus à Patre, & à Filio. 81
- XV. Immerito Latini de corrupto Symbolo redarguuntur à Græcis propter additam particulam *Filioque*. 88
- XVI. Admittitur jure, meritoque à Theologis *Misso* Filii à Patre, & Spiritus Sancti à Patre, & à Filio. 92
- XVII. Recte etiam à Scholasticis usurpantur Græca, & Latina vocabula, quorum in disputationibus de Trinitate frequens est usus. 94
- XVIII. Ignatii Martyris septem Epistolæ opus illius sunt purum, ac genuinum. 100
- XIX. In eisdem vero Ignatianis Epistolis Verbi divinitas apertissime traditur. 102
- XX. Etiam Justinus Martyr æterni Verbi affirmavit, & credit Divinitatem. 103
- XXI. Nec Arianis, nec Sabellianis prælust Athenagoras in sua pro Christianis Apologia. 106
- XXII. Propugnat quoque Verbi divinitatem in libris adversus Hæreses Irenæus. 107
- XXIII. Injuste S. Clemens Alexandrinus à Joanne Clerico, alisque impostoribus inimulatur Arianismi. 109
- XXIV. At Origenem Adamantium à labe hujus hæresis omnino purgare non possumus. 111
- XXV. Perperam advocarunt Ariani Epistolam Dionysii Alexandrini in suæ hæresis patrocinium. 113
- XXVI. Iniquum est Woltzogenii judicium de sententia Athanasii: quem esse Auctorem Symboli ipsius nomine inscripti nequit evidenter probari. 115
- XXVII. Basilius Magnus nunquam dogma Catholicum violavit. 119
- XXVIII. Sententia est probabilior, nec Tertullianum Verbi improbasse divinitatem. 121
- XXIX. At Eusebii Pamphili fides pendet in ambiguo, & pluribus argumentis accusatur, pluribus etiam defenditur. 123
- XXX. Liberius Papa subscripsit uni ex tribus Sirmiensibus formulis, quæ interpretative potest Ariana appellari. 129
- XXXI. Non tamen subscripsit tertiæ, ut opinantur Valesius & Pagius; *ibid.*
- XXXII. Et multo minus probavit secundam *formaliter* hæreticam, sive absolute, ut putat Blondellus, sive in una tantum parte, quomodo visum Petavio. 130
- XXXIII. Hosius cessit tandem Arianis, illorumque impietati consensit. 132
- XXXIV. In Arianica tamen perfidia nequaquam obiit. 133
- XXXV. Catholicam de Trinitate fidem profitetur Ecclesia in Hymno *Te Deum laudamus*, quem jure Ambrosio, atque Augustino tribuimus. 134
- XXXVI. Nemo acie naturalis ingenii potest Trinitatis mysterium percipere, nec fide imbutus illud humanis tantum argumentationibus demonstrare. 138
- XXXVII. Datur in Deo verum aliquid, ac proprium generationis principium. 141
- XXXVIII. Hoc autem principium non est sola hypostasis, aut relatio. 142
- XXXIX. Neque sola natura principium est *processionum* divinarum. *ibid.*
- XL. Admittendum non est aliquid principium *quo à principio quod sensu complexo distinctum*. *ibid.*
- XLI. cur solus Filius sit genitus, reddi à nobis evidens ratio non potest. 146
- XLII. Laudandi tamen sunt Scholastici, qui divinas *processiones* tanta doctrinarum varietate conati sunt illustrare, & singulorum sententia aliquo sensu vera est. 147
- XLIII. Si Spiritus Sanctus à Filio non procederet, essent ambo una, eademque persona. 148
- XLIV. Si relationes accipiantur *concrete*, id est, pro re lativis quæ dicuntur ad invicem, sunt in Deo realiter, si pro forma aliqua, per quam constituuntur relativa, non sunt res aliqua *complexæ* significabilis, sunt tamen res extra animam significabilis *incomplexæ*. 151
- XLV. 22

P R O P O S I T I O N E S.

- XLV. Si accipiantur relationes *concrete*, & pro relativis sunt in Deo tantum tres; si vero pro respectu & ordine, possunt quatuor admitti. 152
- XLVI. Quomodocunque accipiantur in Deo relationes, sunt infinita quædam perfectio, *incomplexæ* cum divina essentia significabilis. *ibid.*
- XLVII. Accepto *subsistentiæ* vocabulo pro modo peculiaris existendi, quo constituitur persona plenarie individua, tres sunt in Deo subsistentiæ. 153
- XLVIII. Accepto autem, prout significat rationem existendi per se, atque in sensu grammaticali, una tantum est in Deo subsistentia. 154
- XLIX. Differentibus de Trinitate observandum est, ne has propositiones enuntient, *Essentia generat, Pater est aliud à Filio, Filius est unus cum Patre*; atque ut vitent tam vocabula, quæ personarum pluralitatem excludunt, quam illa, quæ innuere videntur distinctionem substantiæ. *ibid.*
- L. Retinendum est autem ipsum *Trinitatis* vocabulum, necnon servandæ locutiones illæ, *Trina Deitas, Trina Unitas, Trina Majestas*. 156
- LI. Ab uno Trinoque Deo disputationem ad Angelos convertentes, hos existere adversus Sadducæos probamus ex sacris literis, omniumque plane hominum sensu. 159
- LII. Hæc tamen Angelorum existentia certis naturalibus argumentis probari nequit. 160
- LIII. Idem Angeli nulla extensione corporea suapte natura præditi sunt. 162
- LIV. Appellari possunt Angeli mortales multimodis: 167
- LV. Verum, in quantum immortalitas idem est ac permanentia substantiæ, quæ nullam habet intrinsecam potentiam inclinantem se ad non esse, dicendi sunt immortales. *ibid.*
- LVI. Non repugnat plures Angelos in eadem *specie* multiplicari. 169
- LVII. Imo videtur probabilior, ac Patribus magis consentanea sententia eorum, qui affirmant omnes Angelos esse unius *speciei*. 170
- LVIII. Videtur numerum Angelorum non esse multitudine hominum ampliorem; sed incerta res est, neque debet temere definiri. 171
- LIX. Est probabilior sententia eorum, qui putant Angelos una cum rebus corporeis fuisse creatos. 173
- LX. Ad fidem tamen sententia illa non spectat. *ibid.*
- LXI. Neque ad fidem spectat, imo nullatenus est certa vulgaris opinio Angelos in cælo Empyreo fuisse productos. 174
- LXII. Habuerunt Angeli in prima sui conditione actua-lem gratiam, quam S. Pater appellat adiutorium *sine quo*. 178
- LXIII. Fuerunt etiam gratia sanctificante exornati: quamvis id non sit plane certum, & absque ullo fidei detrimento possit negari. *ibid.*
- LXIV. Juxta Augustinum Angeli conditi fuerunt absque perfecta, ac plena supernaturali beatitudine. 181
- LXV. Sed in beatitudine tamen supernaturali inchoata, quæ gratiam, & amorem castum complectitur. 182
- LXVI. Receperunt etiam Angeli in prima conditione naturalem beatitudinem. 183
- LXVII. Peragitur ipsorum Angelorum cognitio per ideas ingentitas, & innatas, atque participatione lucis æternæ. 184
- LXVIII. Certissimum est Angelis manifesta nequaquam esse secreta cordium. 186
- LXIX. Datur quædam inter Angelos allocutio, 190
- LXX. Eaque probabilius perficitur certis signis spirituum. 191
- LXXI. Futura contingentia, & libera ab Angelis certo cognosci, & prænuntiari non possunt. 193
- LXXII. Deprehenditur certis notationibus, quam fallacia fuerint Idolorum oracula. 194
- LXXIII. Præditi quoque fuerunt Angeli libero voluntatis arbitrio. 196
- LXXIV. Non videtur voluntas Angelica in eo, quod semel elegerit, suapte natura immutabilis. 198
- LXXV. Vera interdum Angeli assumunt corpora. 199
- LXXVI. Sunt certo, ac definito loco præsentēs. 201
- LXXVII. Et quidem ratione substantiæ suæ; *ibid.*
- LXXVIII. Quamquam constituantur in loco *per contractum* operatione, & applicatione virtutis 202
- LXXIX. Angeli peccare & mereri potuerunt, antequam intervalla morarum temporalium percurrerent: 204
- LXXX. Non tamen potuerunt mereri vel demereri in primo instanti operationis Angelicæ. 205
- LXXXI. Verisimile est Satanam fuisse cæteris spiritibus nobiliorem. 208
- LXXXII. Superbia Angeli Apostatæ peccaverunt. *ibid.*
- LXXXIII. Ignis, quo dæmones & damnati torquentur, erit perpetuus ac sempiternus 211
- LXXXIV. Est procul dubio idem ignis materialis, atque corporeus. 218
- LXXXV. In Sanctorum Angelorum Hierarchia novem ordines sunt dispositi. 223
- LXXXVI. Atque ex unoquoque Ordine Angeli interdum ad nos mittuntur. 225
- LXXXVII. Suam instituerunt rempublicam, & exercitum disposuerunt etiam iniqui spiritus. 226
- LXXXVIII. Deputatur Angelus custos à Deo omnibus fidelibus, & probabilius cæteris etiam hominibus. *ibid.*
- LXXXIX. Etiam malus Angelus deputatur universis à Principe dæmoniorum. 228
- XC. Prodigia ac portentosa patrata virtute dæmonum, si rerum causæ dignoscantur, mira non censeantur. 232
- XCI. Homines etiam improbi aliquando vera operantur miracula. *ibid.*
- XCII. Vera autem à falsis miraculis certis characteribus distinguuntur: 233
- XCIII. Et quæ vera sunt, & naturalem superant facilitatem, fieri nequeunt in confirmationem erroris. 234
- XCIV. Datur aliqua magia, per quam vel arte, vel naturali scientia plura efficiuntur præter consuetum naturæ ordinem; 238
- XCv. Atque datur aliud genus magiæ, cujus effectus naturaliter non eveniunt: 239
- XCvi. Opera, quæ ad hanc magiam pertinent, ab iniquo & contaminato spiritu efficiuntur. 240
- XCvii. Habent idcirco istiusmodi opera in se crimen idololatriæ, dæmonisque cultum nefarium. *ibid.*
- XCviii. Ars magica à posteris Cham cepit primum disseminari. 241
- XCix. Est itaque scelus summopere detestabile artem ipsam magicam exercere. *ibid.*
- C. Post disputationes de spiritibus, de mundo aspectabili differentes debent cæteris Historiis præferre Mosaicam narrationem. 244
- CI. Audaciæ vitio notari debent qui carpunt Augustinianam de simultanea creatione sententiam. 248
- CII. Est enim hæc non tantum ab omni animadversione immunis, verum etiam probabilis, & prope certa. 249
- CIII. Opposita tamen tanquam aperte falsa ab Augustiniano Theologo non debet refelli. 252
- CIV. Augustinianæ doctrinæ fulcrumentum est contractus de operibus sex dierum Commentarius. 255
- CV. Paradisus voluptatis fuit locus quidam verus, atque corporeus. 258
- CVI. Sicut arbitramur in planitie supra vertices montium *Ararat*. 259
- CVII. Existerunt revera inter arbores Paradisi lignum vitæ, & lignum scientiæ boni & mali 262
- CVIII. A Deo omnia producta fuerunt in tempore: 263
- CIX. Et forte nulla res creata potuit produci ab æterno. 264

PROPOSITIONES.

- CX. Verno tempore Deus mundum condidit, non autumnali 267
- CXI. Mundi ætas in certas Epochas distributa comprehendit usque ad Christi natiuitatem circa annos MMM. 271
- CXII. Nullus mortalium potest cognoscere finem sæculi, & tempus consummationis. 275
- CXIII. Hominum uniuersorum Protoparens fuit Adam. 279
- CXIV. Ipsius Corpus neque infanti ætate, neque statura Gigantis productum est 285
- CXV. Non fuit, ut putauit Eugubinus, Androgynum. 286
- CXVI. Quæ de productione Evi narratur, sunt literaliter, & historice accipienda. 287
- CXVII. Animus hominum est spiritalis, atque incorporeus. 289
- CXVIII. Rationalis Anima non est portio aliqua diuinæ substantiæ. 290
- CXIX. Creatura non fuit Anima spiritalis extra corpus, neque in illud ob crimen antea perpetratum detrusa. 291
- CXX. Utrum anima creetur ex nihilo quæstio perdifficilis est, nec sine causa Magnus Augustinus in hac re dubitauit. 294
- CXXI. Est tamen catholicum, & irrefragabile Dogma, quod anima non propagetur semine corporali 296
- CXXII. Non demoritur spiritalis Anima simul cum suo corpore: 302
- CXXIII. Neque datur Animarum de uno in aliud corpus transmutatio; 305
- CXXIV. Sive circulus Animorum, aut reuolutio Platonica. 306
- CXXV. Creatus est homo ad imaginem, & similitudinem Dei: & hæc imago sita est in facultate intelligendi & volendi, atque in arbitrii libertate. 307
- CXXVI. Verum similitudo Dei etiam gratiarum, ac virtutum dona complectitur. 308
- CXXVII. Cum gratia habituali productus fuit primus homo. 309
- CXXVIII. Præter hanc gratiam habitualement, Deus illi etiam actualement largitus est. 313
- CXXIX. Verumtamen Adam ut perseveraret non opus habebat adiutorio gratiæ prædeterminantis, atque victicis. 314
- CXXX. Non fuit immortalitas primi hominis proprietas naturæ, sed gratiæ Dei beneficium. 320
- CXXXI. Habuit primus homo libertatem à necessitate, à peccato, à miseria. 323
- CXXXII. Fuisset etiam in statu Innocentiæ Filiorum per conjugalem copulam propagatio. 327
- CXXXIII. Aequissima fuit lex principio lata, ne homo certæ arboris fructum tangeret. 329
- CXXXIV. Ad huius legis violationem Diabolus hominem impulit, usus vero ac naturali serpente, tanquam organo, & instrumento. 330
- CXXXV. In transgressionem illa plura reperiuntur peccata sed fuit primum, & radix cæterorum superbia. 333
- CXXXVI. Mors est poena peccati: ac poterat quidem primus homo sibi mortem consciscere; sed non erat moriturus nisi peccasset. 335
- CXXXVII. Ignorantia pariter, quam patitur omnis homo ab exordio natiuitatis suæ, non est natura instituti hominis, sed poena damnati. 339
- CXXXVIII. Similiter concupiscentia & vitium peccato infematum, & vulnus, atque supplicium. 341
- CXXXIX. Huius concupiscentiæ argumentum esse pudorem nuditatis, perperam nititur aduersus Augustinum demonstrare Phereponus. 343
- CXL. Vere fecit Deus Adamo, & Evi tunicas pelliceas ad tegendam corporum nuditatem. 344
- CXLI. Adam patraui criminis poenituit, æternamque salutem fuit consecutus. 345
- CXLII. Complura sunt argumenta, quibus aliqui demonstrare nituntur, non repugnare statum puræ naturæ. 349
- CXLIII. At non defunt valida momenta etiam iis, qui ex aduerso eundem statum impossibilem esse contendunt. 354
- CXLIV. Tenendum est itaque inter utramque sententiam traditum ab Augustino temperamentum. 359

